

Shrnutí

Tato práce, zabývající se právy dítěte a povinnostmi rodiče, vychází z předpokladu, že jsou to právě rodiče, kteří mají především plnit své povinnosti vůči dítěti, zatímco dítě má především právo, aby rodič vůči němu své povinnosti plnil. Tento předpoklad je odůvodněn skutečností, že děti jsou ve vztahu k dospělým, tedy ve smyslu této práce k rodičům, tradičně považovány za „slabší prvek“. Z tohoto důvodu je v první řadě věnována pozornost právům dítěte, a to v širších souvislostech.

Na samotném počátku práce je zohledněn historický kontext vývoje práv dítěte, který poukazuje na kontrast mezi předmoderní dobou, kdy bylo dítě považováno za neplnoprávné a takřka bezmocné, a moderním 20. stoletím, ve kterém byla přijata řada mezinárodních dokumentů orientujících se výhradně na práva dítěte. V návaznosti na vývoj práv dítěte je pozornost zaměřena zejména na osvětlení významu pojmů „nejlepší zájem dítěte“ a „blaho dítěte“. Nejsou opomenuta ani participační práva dítěte, a to jak ve vztahu k soudu, tak ve vztahu k rodičům.

Protože úloha rodiny hraje ve vývoji a výchově dítěte stěžejní roli, věnuje se tato práce také právnímu zakotvení rodiny a osvětluje pojem rodiny v evropském systému ochrany lidských práv. Kromě toho je zohledněna proměna tradiční rodiny v její současnou podobu a značná pozornost je věnována funkcím, které rodina ve vztahu k dítěti plní. Zkoumány jsou také otázky týkající se rodičovství jako základní lidské potřeby. Rodičovství není opomenuto ani v právním slova smyslu a v této souvislosti je zmíněna i rodičovská odpovědnost. Jelikož konflikty v rodině, a to především v rodině nukleární, jsou způsobilé ohrozit dítě na vývoji, a tedy i na jeho právech, věnuje tato práce náležitou pozornost specifikům rodinněprávních konfliktů. Zkoumány jsou tak důsledky rozpadu vztahu rodičů na jejich společné dítě a kromě toho jsou diskutována jednotlivá úskalí forem péče o dítě. Zmíněno je také nebezpečí možné manipulace dětí ze strany rodičů. V souvislosti s rodinněprávními konflikty je vyzdvihnuta úloha dohody. Je dospěno k závěru, že společné řešení bývá považováno za nejlepší řešení konfliktů a že dohoda rodičů je způsobilá zajistit, aby se dítěti i nadále dařilo co nejlépe.

Závěr této práce je věnován významu rodinné mediace. Je zde osvětlena role mediátora jako odborníka na dosahování dohod, jednotlivé přístupy uplatňované v rodinné mediaci, zmíněn je také samotný proces rodinné mediace a samozřejmě právo participace dítěte v mediačním procesu. Samotný závěr je věnován komparaci soudního řízení a mediace a také často diskutované otázce, zda má být rodinná mediace povinná.